

Ebben a füzetben a képzőművészet sajátos formaproblémáiról, szóval a *Válasz*-beli vita kérdéseiről vártunk határozott állásfoglalást. Nem ezt kaptuk, de amit olvastunk, az is rendkívül fontos a kérdés teljes perspektívájának meglátásához.

A képzőművészet magyarságáról szólva a szerző kijelenti, hogy „a magyar művészet idegenből sarjadt és nem a nemzetet alkotó nép szelleméből nőtt ki.” A népi törekvés bírálatában helyesen mondja, hogy a népiség nem lehet művészi cél, csupán eszköz, kijundulási alap: „Nem annak utánzásából, hanem az abban megnyilvánuló szelleméből alkothatunk sajátos magyar szellemű művészetet.”

A népiség problémáját Andrásy kultúrfilozófiai alapon ágyazza be a művészeti irányok láncolatába és politikai szempontból a keleteurópai gondolat problémakörébe. Végső megállapítása, hogy „a népi művészeti törekvés nem európaellenes, hanem új európaiság felé törekszik.”

Andrásytól várjuk még a népiség és képzőművészet sajátos formaproblémáinak viszonyulásából adódó elvi kérdések megoldását is.

PÉTER LÁSZLÓ

BÁLINT GYÖRGY: EMBERI MÉLTÓSÁGGAL. (Szikra).

A fiatalon elhunyt kiváló publicista és esszéíró posthumus könyvét meghatottsággal és érdeklődéssel lapozzuk. Azok is, akik nem ismerték és soha nem olvastak tőle semmit, ebből a napló-szerű cikk- és tanulmányorozatból tökéletes képet kapnak Bálint Györgyről. Mert hiszen néhány olasz, spanyol, francia és görög útijegyzettől eltekintve, olyan problémákról ír, amelyek az életet jelentik, amelyekre az egész világ felépül. Szabadság, jóság, humanizmus, (amit a szeretetnél is nagyobbak hitt), élet és halál, szegénység és gazdagság. Kultúra, ami mögött Bálint mindig a lelket keresi. Meghatott együttérzéssel karolja át a különböző nemzetek munkásait a parasztjait és illuzióktól mentesen, tiszta és igaz demokráciában reménykedik.

Világos, rendszerező, egyenes, céltudatos embert mutatnak az írások, aki minden túlzástól mentesen, tárgyilagosan szemlélte a világot, Hítlereket és Ede-meket, olaszt és spanyolt egyaránt, és tárgyilagosan is írt róluk. Nyelve vá-lasztékos, finom. Stílusa túlnőtt a pub-

licisták stílusán, mondanivalója mély és igaz. Igen nagy kár, hogy az épülő ma-gyar demokráciában nem hallhatja szavát, és finom, művelt tollával nem segítheti hozzá országunkat a kibontakozáshoz, békéhez és jövőndőhöz. A könyv elé Káldor György írt előszót.

F. J.

LACZKÓ GÉZA: NÉMET MASZLAG, TÖRÖK ÁFIUM. (Dante).

A törökverő és versfaragó hős Zrinyi Miklós nagyszerű és egyben szomorú élete elevenedik meg Laczkó Géza regényében. Egy háborúktól, fegyvercsörgéstől, politikai és diplomáciai intrikáktól terhes kor tárul fel előttünk meglepő hűséggel és tárgyilagossággal. Végigkísérjük az ifjú Zrinyit nehéz útján, amelyen a magyarság sorsát vállalva vette és büszke öntudattal sokszor várába zárva, magányos vadként, vagy vakmerő harcokban vitéz harcosként viselte. Megdöbbenő élességgel látjuk szilaj, de határozott, meg nem alkuvó, istenes és magyarságában izzó egyéniségét. Tragikuma abban rejlett, azért állították félre, mert felismerte a török veszedelmét és a német kétszínű, kegyetlen politikáját. Finom pasztellképként hatnak mellette első és második felesége, Eusebia és Mária alakjai. Egy pillanatra felvillan Pázmány Péter nagyszerű, hatalmas egyénisége, királyok és nádorok, török és magyar urak portréi, jobbágyok keserű arca, az egész akkori magyar világ. Nagy érteke a könyvnek a történelmi hűséghez való ragaszkodás, a korpép és korszellem tökéletes festése, és nem utolsó sorban a nagyszerű, nem erőltetett régies nyelvezet, amelytől Laczkó Géza egy pillanatra sem tért el. Alapos tanulmányozás után készült ez az igazi, értékes regény.

FEHÉR JENŐ.

DÉRY TIBOR: A BEFEJEZETLEN MONDAT. (Hungária).

Déry Tibor méretében és jelentőségében egyaránt hatalmas regényét, *A befejezetlen mondat*-ot, 1934—38-ban írta. Az ellenforradalom korában nem jelenhetett meg, mert felvilágra hozta az emberi mélyben sinylődő proletariátus, és vele együtt az egész úri Magyarország fonák társadalmi helyzetét. — ma, a haladó gondolat győzelme után, kicsit történelem lett. Több, mint valamilyen remekbe sikerült regény; egy nemzet ajájszava, mint a lengyel irodalomban a